

Moderne oogcorrecties

*Dit artikel gaat over ooglaseren en lensimplantaties.
In vergelijking met de oudere correctietechnieken.
Alle voor- en nadelen worden op een rijtje gezet.*

Bouw en werking van het oog

In ideale toestand bereiken de lichtstralen via hoornvlies, pupil en lens het netvlies en wordt het beeld daar scherp afgebeeld. De pupil is de centrale opening in het regenboogvlies, de iris, en regelt de hoeveelheid licht die op dat moment binnenkomt. Bij fel licht trekt de iris samen en wordt de pupil kleiner. De lichtbreking wordt vooral bepaald door hoornvlies en lens. Ook om de ooglens bevindt zich een kringspier, die de lens samendrukt, zodat die boller wordt en de stralen meer breekt. Dit dichtbij scherpstellen heet accommodatie

Verstoorde lichtstraalbreking – refractieafwijkingen

Bijziendheid – myopie

De lens breekt te sterk en/of het oog is te lang. Zodoende ligt het brandpunt van het beeld vóór het netvlies. Mensen met bijziendheid zien dichtbij wel scherp. Ze accommoderen dan gewoon niet of minder. Deze afwijking wordt gecorrigeerd met minglazen.

Verziendheid – hypermetropie

De lens breekt te zwak en/of het oog is te kort. Zodoende ligt het brandpunt van het beeld achter het netvlies. Jongeren zien in de verte vaak scherp, dankzij accommodatie. Maar vroeger of later hebben ze toch plusglazen nodig.

Oudziendheid – presbyopie

Naarmate de leeftijd vordert, wordt de lens stugger, zodat het accommodatievermogen afneemt. Vele 40-plussers hebben dan ook een leesbril nodig. Bovendien wordt de kans op staar – troebeling van de ooglens – vanaf het 60^e jaar zeer groot.

Onregelmatige hoornvlieskromming – astigmatisme

Zowel in de verte als dichtbij is het beeld dan onscherp. Deze afwijking wordt gecorrigeerd met cilinderglazen.

Correctie met brillenglazen

De oudste methode, voor veraf, nabij en astigmatisme.

Alle glazen zijn tegenwoordig van kunststof.

Alleen bij zeer sterke bijziendheid zijn ze nog van glas.

Met een dubbelfocusbril zie je in de verte en nabij scherp.

Bij varifocus gaan verte en nabij geleidelijk in elkaar over

Voordelen

- Gemakkelijk onderhoud: poetsen, opzetten, afzetten, klaar
- Een bril voel je niet aan je ogen
- Een bril kan best decoratief zijn

Nadelen

- Een bril valt anders wel op
- Een bril valt soms ook af, met alle gevolgen van dien
- Een bril kan vervelend zitten, voor hoofd, neus en oren
- Bij valpartijen kan een bril de ogen verwonden
- Bij verlies van een bril kun je behoorlijk gehandicapt zijn
- Een bril kan het beeld behoorlijk vergroten of verkleinen
- Een onoverkomelijk bezwaar bij groot links-rechtsverschil
- Bij sterke plusglazen houd je soms te weinig zijzicht over
- Een bril kan beslaan en/of natregenen
- Een bril is vaak lastig bij zwemmen en andere sporten

Harde contactlenzen

Die zijn tegenwoordig bijna allemaal gasdoorlatend (ofwel zuurstofdoorlatend), wat het dragen veraangenaamt.

Ze zijn kleiner dan de iris en drijven op een vochtlaagje.

Voordelen

- Ze vallen niet op voor de buitenwereld
- Ze kunnen alle brekingsafwijkingen corrigeren
- Astigmatisme zelfs automatisch, dankzij het vochtlaagje
- Er zijn zelfs bifocale uitvoeringen, in diverse systemen
- Een paar harde lenzen is goedkoop en gaat jaren mee

Nadelen

- Ze vallen gemakkelijk uit je oog, vooral bij zwemmen
- En dan kun je behoorlijk gehandicapt zijn
- Houder, bewaar-/inzet- en schoonmaakvloeistof nodig
- Je voelt ze op je oog zitten, vooral de bifocale
- Op lange termijn allergie en/of aantasting hoornvlies

Zachte contactlenzen

Die zijn groter dan de iris en plakken rechtstreeks op het oog.

Voordelen

- Je voelt ze niet of nauwelijks op je oog
- Sommige types kun je dag en nacht dragen
- Al-in-eenvloeistoffen zijn beschikbaar
- Je kunt ze bijna niet uit je oog verliezen

Nadelen

- Ze gaan slechts enkele dagen/weken/maanden mee
- Ze zijn soms moeilijker in te zetten en uit te halen
- Je krijgt er gauwer oogontsteking door
- Wat soms zelfs leidt tot blijvende blindheid
- Ze corrigeren astigmatisme en oudziendheid minder goed
- Op lange termijn allergie en/of aantasting hoornvlies

Staaroperaties

Hierbij wordt de troebele ooglens operatief verwijderd, soms met lenskapsel en al.

Vroeger was je veroordeeld tot een jampotbril of contactlens. Sinds omstreeks 1965 wordt in het lenskapsel een kunstlens op vertesterkte geplaatst, zodat een leesbril volstaat.

Hoornvlieschirurgie

Al tientallen jaren worden hoornvliestransplantaties verricht bij troebelingen en ernstig astigmatisme.

T-cut is een modernere techniek om met oppervlakkige sneetjes astigmatisme te corrigeren.

Hoornvlieslasertechnieken

Deze zijn omstreeks 1990 populair geworden.

Vooraf worden computermetingen van het oog verricht.

Het oog wordt plaatselijk verdoofd en de oppervlakkigste laag van het hoornvlies wordt losgemaakt.

Van de diepere lagen wordt zoveel met een laser verdampt, als nodig is om het hoornvlies de juiste vorm te geven.

Herstel volgt binnen slechts enkele dagen.

Je hebt de oppervlakkige **lasek**-, veiliger, maar iets pijnlijker.

En de diepere, maar minder pijnlijke, **lasik**-methode.

Ooglaseren

Voordelen

- Elke soort refractieafwijking kan worden gecorrigeerd
- Er bestaat tegenwoordig zelfs ook bifocaal laseren
- Korte ingreep met zeer snel herstel
- De resultaten blijken meestal blijvend te zijn
- Je bent voor goed van bril en contactlenzen verlost

Nadelen

- Niet geschikt voor onder de 18 en boven de 60 jaar oud
- Niet geschikt bij heel sterke refractieafwijkingen
- Niet geschikt bij ziekten als diabetes
- Vooronderzoek niet tijdens zwangerschap en borstvoeding
- 4 weken tevoren harde, 2 weken tevoren zachte lenzen uit

Contactlensimplantatie

Tussen hoornvlies en iris wordt een voorzetlens geplaatst.

Je hebt harde en zachte varianten. Binnenkort ook multifocale.

Voordelen

- Ook geschikt bij bijvoorbeeld sterke verziendheid
- Vrijwel pijnloos en meteen prima zicht

Nadelen

- Dezelfde contra-indicaties als bij laseren
- Je mag nooit meer in dat oog wrijven

Ooglensvervanging

De natuurlijke ooglens wordt vervangen door een kunstlens.

Deze ingreep kan ook de leesbril overbodig maken en wel via:

- Monovision: 1 oog veraf, 1 dichtbij, vooral bij bijziendheid
- Multifocale implantlens, vooral voor verziendheid geschikt

Voordelen

- Ideaal bij 50-plussers. Ook voor 60-plussers en veel ouder
- Daarna nooit meer een staaroperatie nodig
- Korte ingreep met zeer snel herstel
- Bij onvoldoende correctie kan altijd worden nagelaserd

Nadelen

- Dezelfde contra-indicaties als bij laseren
- Bij multifocale lenzen soms lichtkringen of fletse kleuren

Stappenplan voor ooglaseren en lensimplantatie

- Informatie verzamelen en contact leggen met een kliniek
- Foldermateriaal en/of website van de kliniek bestuderen
- Quicktest om globaal de geschiktheid te beoordelen
- Eventueel (bifocale) noodbril bestellen
- 4 weken harde lenzen uit, 2 weken zachte lenzen uit
- Vooronderzoeken en definitieve planning
- Ingreep / ingrepen: bij laseren meestal beide ogen tegelijk
- Eventuele nazorgmaatregelen
- Nacontrôles

Bij welke kliniek?

In Nederland ben je in totaal al gauw € 2.000,- tot € 6.000,- kwijt, afhankelijk van de soort behandeling

De meeste ziektekostenverzekeraars vergoeden hiervan weinig of niets. Alles is wel aftrekbaar van de belasting.

Het aantal kliniekbezoeken kan oplopen tot meer dan 12.

En dan ben je daar minstens een jaar onder behandeling.

Daarom is het ook af te raden om je te wenden tot een buitenlandse kliniek met stuntprijzen. Bovendien kan het gebeuren, dat je een dure reis hebt gemaakt en blijkt, dat de geplande ingreep helemaal niet geschikt is. Of nog erger, dat die desondanks toch wordt uitgevoerd.

In het juli-augustusnummer van de Consumentengids staat een vergelijkend onderzoek naar Nederlandse laserklinieken. Ook ik ben bereid om meer informatie te verstrekken, maar dan uitsluitend per e-mail, voor het geval je mijn adres weet te vinden. Ik heb twee gemakkelijk vindbare websites.

Micha Beuger – Hoofdedacteur© – 1 september 2007